

Recull de Premsa de la Vall del Llémena

Data: 20.04.26

Font: Diari de Girona

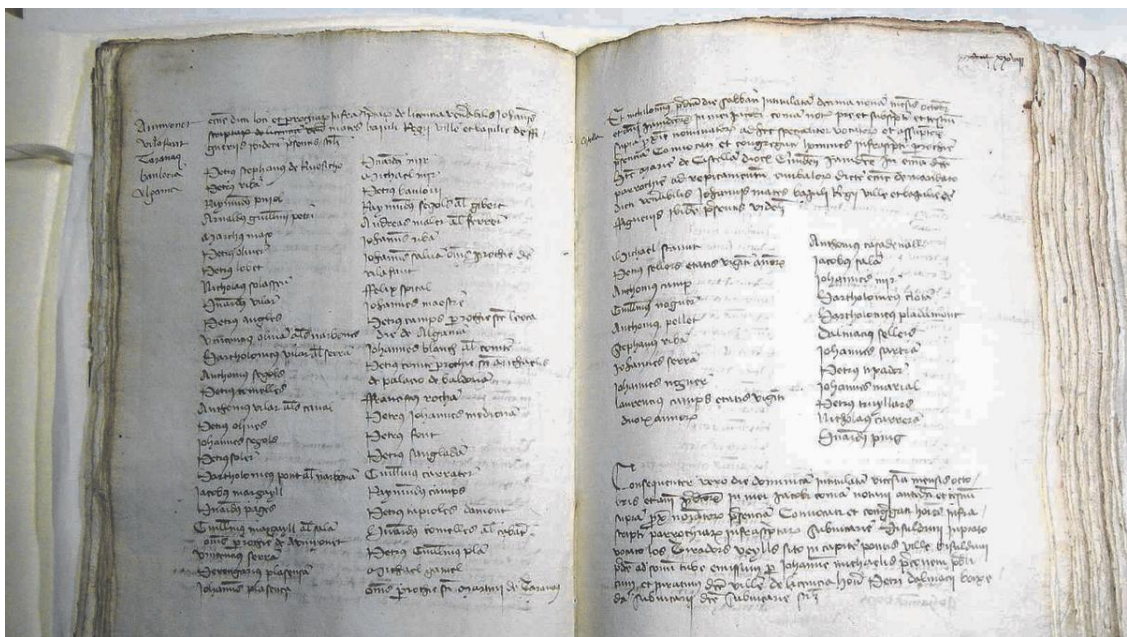
Plana: *

https://www.diaridegirona.cat/girona/2026/04/20/livre-sindicat-remenca-1448-sera-129287071.html?utm_source=whatsapp&utm_medium=social&utm_campaign=btn-share

El llibre del Sindicat Remença de 1448 serà Bé Cultural d'Interès Nacional

El volum, escrit en llatí, es troba a l'Arxiu Municipal de Girona i conté totes les actes del sindicat entre el 13 d'octubre de 1448 i el 10 de març de 1449

Albert Soler

El llibre de l'Sindicat Remença, custodiat a l'arxiu de Girona, i detall del lloc on es pot veure la seva data. / .

El Consell Executiu de la Generalitat aprovarà demà declarar Bé Cultural d'Interès Nacional el llibre del Sindicat Remença de 1448. Custodiat a l'Arxiu Municipal de Girona (tot i que no es té constància del seu ingrés), es tracta d'un document original escrit en llatí. Conté totes i cadascuna de les actes del sindicat que va ser constituït entre el 13 d'octubre de 1448 i el 10 de març de 1449, en les reunions dels prop de 10.500 homes i dones de remença de 912 parròquies de les diòcesis de Girona, Vic, Barcelona, Elna i Urgell. En aquestes reunions, els remences (serfs) de cada parròquia atorgaven poders a una sèrie de síndics que representaven la voluntat de tot el grup davant les autoritats, és a dir, rebien el poder de negociar, tractar,

Recull de Premsa de la Vall del Llémena

recaptar els diners necessaris, endeutar-se i fer el que creguessin necessari per aconseguir la redempció dels remences i l'abolició dels mals usos.

Va ser el primer document català que la UNESCO va inscriure (juny de 2013) al Registre de la Memòria del Món.

El Llibre del Sindicat Remença de 1448, que va servir per constituir el Gran Sindicat Remença de 1488, està escrit sobre paper amb lletra gòtica cursiva i conté les característiques pròpies de l'escriptura notarial catalana de mitjan segle XV. Les seves mides són 31,5 cm x 25 cm, el volum conté 237 folis i està enquadernat amb cobertes de pergami.

La rellevància del Llibre del Sindicat Remença, com a precedent del primer text legal - la sentència arbitral de Guadalupe- que aboleix la servitud pagesa, mereix ser destacada. En el Llibre s'expressa la voluntat dels pagesos no lliures d'un ampli territori, cosa que el fa excepcional. A més, es tracta d'una de les primeres mostres de reconeixement polític d'un col·lectiu no privilegiat: per primera vegada es reconeix la capacitat de negociació al col·lectiu de pagesos no lliures.

Els pagesos de remença eren homes i dones vinculats per contracte a un mas i les seves terres, que estaven obligats a pagar una remença o redempció per deslliurar-se d'aquesta adscripció a la terra. Aquesta obligació de residir en un mas anava acompanyada d'altres tipus de servituds -conegudes com a «mals usos»- i de drets que el pagès devia al senyor. Els homes de remença també eren coneguts com a homes propis, solius o afocats. Els sis mals usos eren l'eixorquia, la intestia, la cugucia, l'arsia, la ferma d'espoli forçada i la remença.

L'origen de la remença se situa entre els segles X i XI i s'institucionalitza en els segles XII i XIII. Ja a finals del segle XIV comencen a succeir les primeres manifestacions de descontentament pagès i s'articula un discurs contra la servitud dels pagesos, centrada en la remença. Va ser la dinastia Trastàmara -amb Alfons IV i, sobretot, la seva muller i regent, Maria- la que va emprendre els passos més determinants en favor dels remences.

La guerra dels remences

És en aquest context que Alfons IV va dictar la seva provisió, d'1 de juliol de 1448, per la qual es va donar caràcter legal a les reivindicacions pageses. La convocatòria i la recaptació del Sindicat Remença de 1448 van conduir a una sentència interlocutòria, dictada el 1455, en la qual se suspènien les servituds, però la pressió dels estaments feudals (noblesa, Església i patriciat urbà) en va impedir l'aplicació. Aquest fet va conduir a l'aixecament remença del 1462 que, sumat a altres descontentaments socials, va derivar en la guerra civil catalana de 1462 a 1472. L'enfrontament, si bé va acabar amb l'aliança dels pagesos i la monarquia, no va

Recull de Premsa de la Vall del Llémena

suposar l'abolició de les servituds, sinó l'anul·lació de la sentència de 1455 i el restabliment de tots els drets senyorials.

Tot plegat va desembocar en un nou alçament remença l'any 1482, que va culminar amb la redacció de la sentència arbitral de Guadalupe, per part de Ferran II, el 21 d'abril de 1486. Aquesta sentència va establir la redempció dels mals usos, tot i que va mantenir els drets dels senyors sobre els masos.